

luonnos 2.12.2024

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
2.12.2024

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS YMPÄRISTÖKORVAUKSEN, LUONNONHAITAKORVAUKSEN, LUONNONMUKAISEN TUOTANNON KORVAUKSEN JA EI-TUOTANNOLLISIA INVESTOINTEJA KOSKEVAN KORVAUKSEN HAKEMISESTA VUONNA 2025

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2025. Euroopan komissio hyväksyi muutosesityksen 9.10.2024 (komission täytäntöönpanopäätös C(2024)6977).

Kansallisesti ympäristökorvauksesta, luonnonhaittakorvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 5 §:n 8 momentin, 6 §:n 5 momentin, 8 §:n 3 momentin ja 9 §:n 5 momentin nojalla voidaan korvauksen vuosittaisesta myöntämisestä, sitoumuksista, sopimuksista ja korvauskelpoisesta alasta säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Luomuliitto ry:ltä ja Yhdistyneet Luomutuottajat ry:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Rahoituskaudella 2023-2027 annetaan vuosittain valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta. Asetuksella säädettäisiin ympäristökorvausta ja luonnonmukaisen tuotannon korvausta koskevien uusien sitoumusten antamisesta, luonnonhaittakorvauksen hakemisesta sekä uusien ympäristösopimusten tekemisestä. Samoin vuosittain säädettäisiin aikaisemmin korvauskelvottoman peltoalan mahdollisesta hyväksymisestä korvauskelpoiseksi edellä mainituissa tukijärjestelmissä. Vuosittain annettavalla asetuksella säädettäisiin myös ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta. Valtioneuvoston asetuksen antamisen yhteydessä otetaan huomioon korvauksiin vuosittain käytettävissä oleva valtion talousarvion määräraha.

Vuoden 2025 asetusehdotus vastaa sisällöltään pääosin vuoden 2024 asetusta (Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2024 (80/2024)). Vuonna 2025 olisi lisäksi mahdollista lisätä alaa vuonna 2023 ja 2024 tehtyihin sitoumuksiin ja ympäristösopimuksiin.

Vuonna 2025 toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukainen malli, jonka tavoitteena on aktiivisessa ruuantuotannossa olevien korvauskelvottomien peltojen saattaminen korvauskelpoisuuden piiriin. Malli mahdollistaa vuonna 2024 mahdollisesti vapautuvan korvauskelpoisuuden jakamisen hallinnon toimesta kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen sisällä vanhimmille korvauskelpoisuutta ilman oleville pelloille.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

1 § Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin ympäristösitoumuksesta. Ehdotetun 1 §:n 1 momentin mukaan vuonna 2025 voisi antaa uuden ympäristösitoumuksen. Sitoumukseen voitaisiin aktiiviviljelijän hakemuksesta hyväksyä korvauskelpoiseksi peltoalaksi eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 14 – 16, 16 a ja 17 §:ssä tarkoitettua alaa. Edellä mainitun asetuksen 14 §:n 1 momentin mukaan korvauskelpoista alaa on sellainen ala, joka oli korvauskelpoista vuonna 2022 ympäristökorvauksessa tai luonnonhaittakorvauksessa. Edellä mainitun asetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan korvauskelpoisuus voidaan myöntää alalle, joka on tullut aktiiviviljelijän hallintaan tilusjärjestelyiden kautta edellyttäen, että usjakosuunnitelma on saanut lainvoiman ja tilukset on otettu haltuun usjakosuunnitelman mukaisesti. Alan, jolle korvauskelpoisuus myönnetään, on oltava maatalousmaata ja maankäyttölajiltaan peltoa. Edellä mainitun asetuksen 16 §:ssä säädetään korvauskelvottoman alan lisäämisestä korvauskelpoiseen peruslohkoon ja 16 a §:ssä peruslohkon hyväksymisestä korvauskelpoiseksi (korvauskelpoisuuskiintiö). Edellä mainitun asetuksen 17 §:ssä säädetään korvauskelpoisuuden siirtämisestä korvauskelpoisen alan ja korvauskelvottoman alan välillä.

Pykälän 2 momentin mukaan vuonna 2025 voimassa olevaan ympäristösitoumukseen voitaisiin aktiiviviljelijän hakemuksesta liittää eräiden maatalouden pinta-

alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 14 – 16, 16 a ja 17 §:ssä tarkoitettua alaa.

- 2 § Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin ympäristösopimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan viljelijä voisi vuonna 2025 tehdä seuraavia eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja ympäristösopimuksia:
- 1) maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskeva ympäristösopimus;
  - 2) kosteikkojen hoitoa koskeva ympäristösopimus;
  - 3) alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva ympäristösopimus;
  - 4) alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskeva ympäristösopimus.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun kosteikkojen hoitoa koskevan sopimuksen ja maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevan sopimuksen voisivat tehdä myös eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys ja mainitun lain 17 §:n 4 momentissa tarkoitettu korvauksen saaja. Vesilain (587/2011) 12 luvussa tarkoitettu vesioikeudellinen yhteisö voisi tehdä 1 momentissa tarkoitetun kosteikkojen hoitoa koskevan sopimuksen.

Pykälän 3 momentin mukaan vuonna 2025 voimassa olevaan 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristösopimukseen voitaisiin aktiiviviljelijän hakemuksesta liittää uutta sopimuksen kannalta tarkoituksenmukaista alaa.

- 3 § Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin luonnonmukaista tuotantoa ja luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevista sitoumuksista. Ehdotetun 3 §:n 1 momentin mukaan aktiiviviljelijä voisi vuonna 2025 antaa uuden luonnonmukaista tuotantoa tai luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevan sitoumuksen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin alasta, jota sitoumuksiin voi sisältyä.

Pykälän 2 momentin mukaan vuonna 2025 voimassa olevaan luonnonmukaisen tuotannon sitoumukseen ja luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumukseen voitaisiin aktiiviviljelijän hakemuksesta liittää eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 14 – 16, 16 a ja 17 §:ssä tarkoitettua alaa.

- 4 § Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin korvauskelpoisesta alasta luonnonhaittakorvausta haettaessa vuonna 2025. Luonnonhaittakorvausta myönnettäessä korvauskelpoiseksi alaksi voitaisiin vuonna 2025 hyväksyä aktiiviviljelijän hakemuksesta eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 14 – 16, 16 a ja 17 §:ssä tarkoitettua alaa. Edellä mainitun asetuksen 14 §:n 1 momentin mukaan korvauskelpoista alaa on sellainen ala, joka oli korvauskelpoista vuonna 2022 ympäristökorvauksessa tai luonnonhaittakorvauksessa. Edellä mainitun asetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan korvauskelpoisuus voidaan myöntää alalle, joka on tullut aktiiviviljelijän hallintaan tilusjärjestelyiden kautta edellyttäen, että uusjakosuunnitelma on saanut lainvoiman ja tilukset on otettu haltuun uusjakosuunnitelman mukaisesti. Edellä mainitun asetuksen 16 §:ssä säädetään korvauskelvottoman alan lisäämisestä korvauskelpoiseen peruslohkoon ja 16 a §:ssä peruslohkon hyväksymisestä korvauskelpoiseksi (korvauskelpoisuuskiintiö). Edellä

mainitun asetuksen 17 §:ssä säädetään korvauskelpoisuuden siirtämisestä korvauskelpoisen alan ja korvauskelvottoman alan välillä. Alan, jolle korvauskelpoisuus myönnetään, on oltava maatalousmaata.

- 5 § Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta. Vuonna 2025 ei-tuotannollisia investointeja koskevaa korvausta myönnettäisiin uusiin kosteikkoinvestointeihin.
- 6 § Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin harkinnanvaraisesta korvauskelpoisuudesta. Vuonna 2025 eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 15 §:ssä tarkoitetulle tilusjärjestelyiden kautta tullee alalle voitaisiin myöntää korvauskelpoisuus. Edellä mainitun asetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan korvauskelpoisuus voidaan myöntää alalle, joka on tullut aktiiviviljelijän hallintaan tilusjärjestelyiden kautta edellyttäen, että uusjakosuunnitelma on saanut lainvoiman ja tilukset on otettu haltuun uusjakosuunnitelman mukaisesti.
- 7 § Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin korvauskelvottoman alan lisäämisestä korvauskelpoiseen peruslohkoon. Pykälässä esitettyjen toimenpiteiden tavoitteena on parantaa peltolohkojen muotoa ja saattaa peltolohkorekisteri vastaamaan lohkon sen hetkistä tilannetta. Tätä kautta vähennetään rekisterin laadunvalvontaan perustuvaa rahoitusoikaisu-uhkaa ja helpotetaan viljelytoimia.
- Pykälän mukaan korvauskelpoiseen maankäyttölajiltaan peltoa olevaan peruslohkoon voitaisiin vuonna 2025 lisätä eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua korvauskelvotonta olemassa olevan peruslohkon muotoa parantavaa maatalousmaata peltolohkorekisterin päivityksen yhteydessä.
- 8 § Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin peruslohkon hyväksymisestä korvauskelpoiseksi. Eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 16 a §:ssä tarkoitettu maankäyttölajiltaan peltoa oleva korvauskelvoton peruslohko, joka on ilmoitettu hyväksymistä edeltävänä vuonna tukihakemuksessa, voitaisiin hyväksyä korvauskelpoiseksi vuonna 2025. Ruokavirasto hyväksyy korvauskelvottomat peruslohkot korvauskelpoisiksi viljelyvuosien lukumäärän mukaan siten, että korvauskelpoisiksi hyväksytään ensin peruslohkot, jotka ovat olleet viljelyksessä ja ilmoitettuna tukihakemuksella pisimpään ilman korvauskelpoisuutta. Peruslohko hyväksytään korvauskelpoiseksi kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella käytettävissä olevan korvauskelpoisuuskiintiön mukaan.
- 9 § Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan x.x.2025.

5. Taloudelliset vaikutukset

Ympäristökorvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset maksetaan valtion talousarvion momentin 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit) määrärahasta. Vuoden 2025 valtion talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE

109/2024) kyseisen momentin määräraha on 275,716 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,331 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 152,385 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrärahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Ympäristökorvauksen arvioitu osuus momentin määrärahasta on noin 188,630 miljoonaa euroa, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen arvioitu osuus noin 76,122 miljoonaa euroa, neuvonnan arvioitu osuus noin 7,964 miljoonaa euroa ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen arvioitu osuus noin 3,000 miljoonaa euroa.

Lisäksi momentilla 30.20.43 on noin 230 miljoonaa euroa vuodelta 2024 siirtyvää määrärahaa. Siirtyvää määrärahaa käytetään vuodelta 2024 maksettavan ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon korvauksen toisen maksuerän maksamiseen. Toinen erä maksetaan keväällä 2025.

Vuoden 2025 tukihakujen ympäristökorvauksien, luonnonmukaisen tuotannon korvauksien ja ei-tuotannollisten investointien korvauksien sekä neuvonnan maksuihin arvioidaan tarvittavan yhteensä noin 276 miljoonaa euroa.

Ympäristökorvauksen määrärahaosuus käytetään ympäristösitoumuksiin ja ympäristösopimuksiin, joihin arvioidaan tarvittavan yhteensä noin 189 miljoonaa euroa. Luonnonmukaisen tuotannon korvauksen määrärahaosuus käytetään luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksiin, joihin arvioidaan tarvittavan yhteensä noin 76 miljoonaa euroa. Ei-tuotannollisia investointeja koskevaan korvaukseen arvioidaan vuonna 2025 tarvittavan noin 3 miljoonaa euroa. Neuvontaan arvioidaan vuonna 2025 tarvittavan noin 8 miljoonaa euroa.

Asetusehdotuksen 6 ja 7 §:n mukaan korvauskelpoiseksi hyväksyttävistä aloista aiheutuvat määräraha vaikutukset arvioidaan vähäisiksi ja ne voidaan kattaa momentin 30.20.43 määrärahalla. Peruslohkojen yhteenlasketun kokonaisalan arvioidaan pienenevän tulevaisuudessa pinta-alamonitoroinnin kehittyessä. Tästä syystä arvioidaan, että lohkon muodon parantamisella ei olisi merkittäviä vaikutuksia peruslohkojen kokonaispinta-alaan.

Asetusehdotuksen 8 §:ssä tarkoitetun korvauskelpoisuuskiintiön jakamisesta aiheutuvat määräraha vaikutukset arvioidaan vähäisiksi ja ne voidaan kattaa momentin 30.20.43 määrärahalla. Korvauskelpoisuutta jaetaan viljelijöille korkeintaan poistuvaa pinta-alaa vastaava määrä. Näin ollen korvauskelpoisuuden jakaminen korvauskelvottomille ruuantuotannossa oleville lohkoille ei lisää merkittävästi määrärahan käyttöä. Asetusehdotuksen 8 §:n perusteella korvauskelpoiseksi hyväksyttävää alaa arvioidaan olevan noin 4500 hehtaaria.

Luonnonhaittakorvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset). Vuoden 2025 valtion talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 109/2024) kyseisen momentin määräraha on 479,815 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 76,130 miljoonaa euroa, valtion osuutta 83,917 miljoonaa euroa ja kokonaan kansallisesti rahoitettavaa luonnonhaittakorvausta 319,768 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus rahoituskaudella 2023—2027 on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia.

Lisäksi momentilla 30.20.44 on noin 110 miljoonaa euroa vuodelta 2024 siirtyvää määrärahaa. Siirtyvää määrärahaa käytetään vuodelta 2024 maksettavan luonnonhaittakorvauksen loppuerän maksamiseen keväällä 2025.

Luonnonhaittakorvauksiin arvioidaan tarvittavan vuoden 2025 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 480 miljoonaa euroa.

Asetusehdotuksen 6 ja 7 §:n mukaan korvauskelpoiseksi hyväksyttävistä aloista aiheutuvat

määräraha-vaikutukset arvioidaan vähäisiksi ja ne voidaan kattaa momentin 30.20.44 määrärahalla. Peruslohkojen yhteenlasketun kokonaisalan arvioidaan pienenevän tulevaisuudessa pinta-alamonitoroinnin kehittyessä. Tästä syystä arvioidaan, että lohkon muodon parantamisella ei olisi merkittäviä vaikutuksia peruslohkojen kokonaispinta-alaan.

Asetusehdotuksen 8 §:ssä tarkoitetun korvauskelpoisuuskiintiön jakamisesta aiheutuvat määräraha-vaikutukset arvioidaan vähäisiksi ja ne voidaan kattaa momentin 30.20.43 määrärahalla. Korvauskelpoisuutta jaetaan viljelijöille korkeintaan poistuvaa pinta-alaa vastaava määrä. Näin ollen korvauskelpoisuuden jakaminen korvauskelvottomille ruuantuotannossa oleville lohkoille ei lisää merkittävästi määrärahan käyttöä. Asetusehdotuksen 8 §:n perusteella korvauskelpoiseksi hyväksyttävää alaa arvioidaan olevan noin 4500 hehtaaria.

Asetusehdotuksen mukaisista viljelijäkorvauksista aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

7. Laintarkastus

8. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2025.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2025